

Рецензия

От доц. Мариела Радославова Филипова, доктор

**Относно: Дисертационен труд за присъждане на образователна и
научна степен „доктор“**

**в Област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт,
Професионално направление 7.4 Обществено здраве**

На тема:

**„Мобилизационни и манипулационни интервенции при
пациенти с травми в областта на шийен отдел на гръбначен
стълб“**

на Аяд Миляд Абдулхади Иштеу

Научен ръководител: проф. Николай Попов, дн

Биографични данни.

Аяд Иштеу завършва ОКС „Бакалавър“ във Факултет по Медицински технологии - Мисурата, Либия през 1997г. Придобива магистърска степен в университет Шифийлд Халм - Англия през 2010г. Има и богат практически опит като кинезитерапевт в Централна болница „Бани Уалид“. Работи в сферата на образованието като лектор, а по-късно и като Ръководител катедра във Факултет по Медицински технологии – Университет, Бани Уалид.

Актуалност на дисертационния труд.

Болките в областта на шийния сегмент на гръбначния стълб са предизвикателство в кинезитерапевтичната практика. Въпреки технологичния напредък, диагностицирането остава като енигма по

отношение на точната диагноза без екзактни тестове, демонстриращи ясна валидност.

Предвид всичко това, темата на представеният за предварително рецензиране труд е актуална. От друга страна, разглежданата проблематика би била особено ценна и полезна за оптимизиране на кинезитерапевтичното лечение с цел подобряване на функционалното състояние на пациента.

Представената разработка е в обем от 120 стандартни страници, със 7 приложения, включена библиографска справка за използваните 110 литературни източници, всички на латиница. Трудът е онагледен със 21 таблици, 17 фигури и снимков материал. Структуриран е правилно, според изискванията за този тип разработки. В съдържанието са обособени 3 раздела, включващи въведение, литературен обзор, постановка на изследването, цел, задачи, организация и методика на изследването, резултати, изводи и приложения.

В уводът се разглежда топиката и значението на кинезитерапията за повлияване на болковата симптоматика.

Литературният обзор е разработен в пряка връзка с темата на проучването. Представени са социалната значимост на болката в областта на шийния сегмент на гръбначния стълб, анатомични особености на сегмента, възможностите и индикациите за прилагане на мобилизация и манипулации и подхода им за приложение в кинезитерапевтичната процедура. Проучени са възможности за физиотерапия през различните фази на функционално-възстановителния процес.

Във втори раздел са представени резултати от клинични изследвания и мета анализ на изследвания, прегледани и анализирани от литературните данни.

В трети раздел са разгледани организацията, контингентът и методи на изследването. Проучването е осъществено за период от 2 месеца с 35 пациенти във Физиотерапевтично отделение (TRIPOLI MEDICAL CENTER –LIBYA, в болница „ABU-SALEM ACCIDENT HOSPITAL” – LIBYA и център за физикална терапия „JANSKE CENTER FOR PHSICAL THERAPY“ (LIBYA).

Работната хипотеза, целта и четирите задачи на дисертационния труд са конкретизирани и ясни.

Тестовата батерия е включва: анамнеза, физикален преглед, включващ ортопедични тестове за подвижността на цервикалния гръбнак, изследване на сухожилни и надкостни рефлексии рефлексии, тестове за сензорна и двигателна оценка на горните крайници, обем на движение (ROM)/болка във врата, посредством визуално-анаологова скала, Освен това е включен ръчен инклинометър (Inclinometer) с обхват на измерване от 0° до 110° е използван за оценка на цервикалната подвижност.

Осъществен е мониторинг за проследяване правилното изпълнение на програмата по отношение на дозировката и силата на използваните мобилизационни техники.

Отразени са много добри резултати от приложението на собствената методика. Тестовата батерия е достатъчна за осигуряване на данни за проверка на работната хипотеза. Резултатите и анализите към тях са детайлно изложени като е използван пакет от статистически програми – one-way ANOVA for repeated measurements за обработка на получените данни. Анализът, който е представен показва значим ефект на подобрение в състоянието на лицата, съответно с редуциране на болковата симптоматика. Те са добре онагледени и кореспондират с поставените задачи. Използвани са вариационен и корелационен анализ. Данните са анализирани коректно и много детайлно.

Представена е дискусия с анализ на получените резултати и обосновка на необходимостта от прилагане на специализирана кинезитерапия.

По тази причина вниманието е насочено към адаптиране на предложената методика. В резултат от проведеното изследване се доказва значителното повлияване на болковата симптоматика

След проведената кинезитерапия се наблюдава статистически достоверен ефект на методиката при изследваните пациенти.

В дисертацията са формулирани ясни и точни изводи, които обобщават резултатите от настоящото проучване. Налични са добре формулирани препоръки за практиката и приноси, които ще осигурят популяризиране и интегриране на предложената методика.

Авторефератът е в пряка връзка с дисертационният труд .

Заключение:

Представената за рецензия дисертация е научна разработка с безспорен принос в областта на кинезитерапевтичната практика. Трудът е оригинален, има своите достойнства и отговаря на изискванията за подобен тип разработки както и отговаря на минималните национални изисквания на ЗРАСРБ (налични над 30 точки от публикации в реферирани списания с научно рецензиране), на Правилника за неговото приложение и на Правилника за развитие на академичния състав на НСА „Васил Левски“.

В настоящата разработка не се установява наличие на плагиатство. **Затова си позволявам да предложа на Уважаемото научно жури да присъди на Аяд Иштеиу образователна и научна степен „Доктор ” в Професионално направление 7.4 „Обществено здраве“.**

Гласувам с положителен вот!

Дата: 28.03.2023г.

гр. Благоевград

Изготвил рецензията:.....

/Доц. Мариела Филипова д-р/

Review

By Associate Professor Mariela Radoslavova Filipova, Ph.D

**Subject: Dissertation work for the award of the educational and scientific
degree "Doctor"**

**in Higher Education Area 7. Health Care and Sports, Professional
Direction 7.4 Public Health**

On the subject:

**"MOBILIZATION AND MANIPULATION INTERVENTIONS IN
PATIENTS WITH CERVICAL SPINE INJURIES"**

of Ayad Milad Abdulhadi Eshtewi

Scientific supervisor: Prof. Nikolay Popov

Biographical data.

Ayad Eshtewi graduated from the Faculty of Medical Technology Misurata – Libya in 1997. He obtained a master's degree at Sheffield Hallm University, England in 2010. He also has extensive practical experience as a physiotherapist at Central hospital of Bani Walid university and Bani Walid Rehabilitation Center. He worked in the field of education as a lecturer, and later as Head of Department at the Faculty of Medical Technology Bani Walid.

Actuality of the dissertation work.

Pain in the region of the cervical segment of the spine is a challenge in kinesitherapeutic practice. Despite technological advances, diagnosis remains an

enigma in terms of accurate diagnosis without exact tests demonstrating clear validity.

Given all this, the topic of the work submitted for preliminary review is relevant. On the other hand, the problem under consideration would be particularly valuable and useful for optimizing the kinesitherapeutic treatment in order to improve the functional state of the patient.

The work presented is in a volume of 120 standard pages, with 7 appendices, including a bibliographic reference for the 110 literary sources used, all in Latin. The work is illustrated with 21 tables, 17 figures and photographic material. It is structured correctly, according to the requirements for this type of development. There are 3 sections in the content, including introduction, literature review, setting of the research, purpose, tasks, organization and methodology of the research, results, conclusions and applications.

The introduction discusses the topic and the importance of kinesitherapy for influencing pain symptoms.

The literature review was developed in direct relation to the topic of the study. The social significance of pain in the area of the cervical segment of the spine, anatomical features of the segment, the possibilities and indications for applying mobilization and manipulations and their approach to application in the kinesitherapeutic procedure are presented. Possibilities for physical therapy during the various phases of the functional recovery process have been explored.

In the second section, results from clinical studies and a meta-analysis of studies reviewed and analyzed from the literature are presented.

In the third section, the organization, contingent and methods of the research are discussed. The study was carried out for a period of 2 months with 35 patients in the Physiotherapy Department (TRIPOLI MEDICAL CENTER - LIBYA, in the hospital "ABU-SALEM ACCIDENT HOSPITAL" - LIBYA and

the physical therapy center "JANSKE CENTER FOR PHYSICAL THERAPY" (LIBYA).

The working hypothesis, the aim and the four tasks of the dissertation work are specified and clear.

The test battery includes: history, physical examination including orthopedic mobility tests of the cervical spine, examination of tendon and supraosseous reflexes, sensory and motor assessment tests of the upper extremities, range of motion (ROM)/neck pain, using visual -analog scale. In addition, a hand-held inclinometer (Inclinometer) with a measurement range of 0° to 110° was used to assess cervical mobility.

Monitoring was carried out to track the correct implementation of the program in terms of the dosage and strength of the mobilization techniques used.

The results of the application of the own methodology are well done reflected. The test battery is sufficient to provide data to test the working hypothesis. The results and their analyzes are presented in detail using a package of statistical programs - one-way ANOVA for repeated measurements to process the obtained data. The analysis that is presented shows a significant effect of improvement in the condition of the persons, correspondingly with a reduction of pain symptoms. They are well illustrated and correspond to the set tasks. Variance and correlation analysis were used. The data has been analyzed correctly and in great detail.

A discussion is presented with an analysis of the obtained results and justification of the need to apply specialized kinesitherapy.

For this reason, attention is focused on adapting the proposed methodology. As a result of the conducted research, the significant impact on pain symptoms is proven

After the kinesitherapy, a statistically reliable effect of the methodology was observed in the examined patients.

The dissertation formulates clear and precise conclusions that summarize the results of the present study. Well-formulated recommendations for practice and contributions are available that will ensure popularization and integration of the proposed methodology.

The abstract is directly related to the dissertation work.

Conclusion:

The dissertation submitted for review is a scientific development with an indisputable contribution to the field of kinesitherapeutic practice. The work is original, has its merits and meets the requirements for similar types of developments, as well as meets the minimum national requirements of the Law for the development of the academic staff in the Republic of Bulgaria (more than 30 points from publications in refereed journals with scientific review), the Regulations for its application and the Regulations for the development of the academic staff of National sport Academy "Vasil Levski" National.

No plagiarism was detected in the development.

Therefore, I take the liberty of proposing to the Honorable Scientific Jury to award Ayad Eshtewi an educational and scientific degree "Doctor" in Professional Direction 7.4 "Public Health".

I vote with a positive vote!

Date: 28.03.2023

Prepared the review:.....

City of Blagoevgrad
Ph.D./

Assoc. prof. Mariela Filipova,